

5^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΓΛΩΣΣΑΣ ΓΙΑ ΩΝΑΣΕΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ**Κείμενο****«Θησέας και Μινώταυρος: Περισσότερο από ένας μύθος;»**

1.

2.

3.

4.

Μέχρι ο σερ Άρθουρ Έβανς να φέρει στο φως το παλάτι της Κνωσού, ο ταυροκέφαλος άνδρας που σκότωσε ο Θησέας ήταν απλά ένας δημοφιλής μύθος· η αρχαιολογία άλλαξε αυτή την αντίληψη.

Ο βασιλιάς Μίνωας της Κρήτης, πολέμησε σκληρά με τον αδελφό του, για να ανέβει στον θρόνο και, έχοντας κερδίσει τη βασιλεία και εξορίσει τον αδελφό του, προσευχήθηκε στον θεό της θάλασσας, Ποσειδώνα, να του στείλει έναν κατάλευκο ταύρο, σε ένδειξη της θεϊκής του έγκρισης. Ο Μίνωας είχε υποσχεθεί ότι θα θυσιάζε τον ταύρο όταν θα εμφανιζόταν, αλλά αυτός ήταν τόσο όμορφος που αποφάσισε να τον κρατήσει. Εξοργισμένος με την αχαριστία και την **ιδιοτέλεια** του Μίνωα, ο Ποσειδώνας έκανε την σύζυγο του βασιλιά, Πασιφάη, να ερωτευτεί τον ταύρο τόσο βαθειά, ώστε να ζευγαρώσει μαζί του· ο απόγονός τους ήταν ένα αγόρι με κεφάλι και ουρά ταύρου. Τον Μινώταυρο φρόντιζε αρχικά η Πασιφάη, αλλά **καθώς μεγάλωνε** και γινόταν βίαιος, ο Μίνωας ανέθεσε στον αρχιτέκτονα Δαίδαλο **να σχεδιάσει** έναν περίπλοκο λαβύρινθο μέσα στο παλάτι, στον οποίο έκλεισε το πλάσμα.

Η πόλη των Αθηνών, σύμφωνα με μια εκδοχή του μύθου, ευθυνόταν για τον θάνατο του γιου του Μίνωα, Ανδρόγεω, και όφειλε να πληρώνει φόρο αίματος στον βασιλιά της Κρήτης κάθε χρόνο (σύμφωνα με άλλες εκδοχές ήταν κάθε εννιά χρόνια), με επτά από τους καλύτερους και ευγενέστερους νέους και επτά από τις πιο ωραίες και ενάρετες παρθένες, οι οποίοι στέλνονταν στην Κρήτη με ένα καράβι με μαύρα πανιά, ρίχνονταν στον λαβύρινθο στα βάθη του παλατιού του Μίνωα και κατασπαράσσονταν από τον Μινώταυρο.

Ο Θησέας, γιος του βασιλιά Αιγέα της Αθήνας, προσφέρθηκε να τερματίσει τον φόρο αίματος, πηγαίνοντας στην Κρήτη ανάμεσα στους νέους και σκοτώνοντας τον Μινώταυρο. Με τη βοήθεια της κόρης του Μίνωα, Αριάδνης, ο Θησέας κατάφερε να σκοτώσει το τέρας και να διαφύγει προς την Αθήνα, παίρνοντας μαζί του την Αριάδνη και εγκαταλείποντάς την στο νησί της Νάξου (είτε κατά λάθος είτε σκόπιμα, ανάλογα με τις διάφορες εκδοχές του μύθου). Ο Θησέας έπρεπε να αλλάξει τα πανιά του πλοίου από μαύρα σε λευκά, ώστε να καταλάβει ο βασιλιάς Αιγέας ότι ο γιος του ήταν ζωντανός και είχε νικήσει τον Μινώταυρο. Όμως, ο Θησέας το ξέχασε και ο πατέρας του, βλέποντας το πλοίο με μαύρα πανιά, μέσα στον θρήνο του ρίχτηκε από έναν βράχο στη θάλασσα και πνίγηκε (η θάλασσα ονομάστηκε Αιγαίο από το όνομά του).

Το ανάκτορο του βασιλιά Μίνωα στην Κνωσό, ανακαλύφθηκε από τον σερ Άρθουρ Έβανς το 1894 και οι ανασκαφές στο σημείο άρχισαν τον Μάρτιο του 1900. Αν το «Μίνωας» ήταν το όνομα ενός μεμονωμένου βασιλιά ή ένας τίτλος όπως του «φαραώ», δεν το γνωρίζουμε, αλλά ο Ηρόδοτος αναφέρει στις Ιστορίες του τον «Μίνωα της Κνωσού» ως θαλασσοκράτορα και παραθέτει, επίσης, μια λεπτομέρεια από τον μύθο του Μινώταυρου: «Όταν... ο Σαρπηδών και ο Μίνως, φιλονίκησαν για την βασιλεία και επικράτησε ο Μίνως, έδωσε τον Σαρπηδόνα και τους συντρόφους του».

Ο Έβανς γνώριζε τις ιστορίες του Μίνωα και της Κνωσού και όταν βρήκε τις τοιχογραφίες με τους νεαρούς ταυροκαθάπτες, υπέθεσε ότι ίσως η Κνωσός να ήταν ο λαβύρινθος από τον μύθο του Θησέα και του Μινώταυρου. Η αρχαιολόγος Άννα Μιχαηλίδου γράφει: «Πίσω από την προελληνική λέξη λαβύρινθος – που συνδέεται ετυμολογικά με την λέξη λάβρυς (διπλός πέλεκυς) – ίσως να βρίσκεται το ίδιο το παλάτι της Κνωσού, τα ερείπια του οποίου αποκαλύπτουν τη δαιδαλώδη περιπλοκότητα της δομής του» και περαιτέρω, «Είναι εντυπωσιακό το πόσο χρόνο χρειάζεται κανείς για να περιηγηθεί μέσα και έξω από αυτά τα δωμάτια, ανεβοκατεβαίνοντας σκάλες και συχνά, προς έκπληξή του, να βρίσκεται πίσω στο ίδιο δωμάτιο, έχοντας ακολουθήσει διαφορετική διαδρομή». Ακόμα, ο Durant, σημειώνει: «Το τεράστιο ανάκτορο κατά πάσα πιθανότητα είναι ο περίφημος λαβύρινθος, ή ιερό του διπλού πέλεκυ (λάβρυς), που αποδίδεται από τους αρχαίους στον Δαίδαλο».

Ο Διπλός Πέλεκυς ήταν το σύμβολο της Μινωικής θεάς και βρέθηκε σε αφθονία σε όλη την Κνωσό, ειδικά στην αίθουσα των Διπλών Πελέκεων. Ήταν ο Έβανς που έδωσε το όνομα «μινωικός» στον πολιτισμό που ανακαλύφθηκε στην Κνωσό (από τον βασιλιά Μίνωα, βεβαίως) και τα ταυροκαθάψια – ένα άθλημα στο οποίο συμμετείχαν τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες – ήταν ευρέως γνωστά και στους αρχαίους (ο Πλάτων κάνει αναφορά σε αναίμακτο κυνήγι ταύρου στο 119ce του Κριτία, μιλώντας για την Ατλαντίδα, η οποία πιθανόν να είναι μια μυθιστορηματική εκδοχή της Κρήτης). Η ιστορία του Μινώταυρου, του ταυροκέφαλου ανθρώπου, ίσως προέρχεται από τους ταυροκαθάπτες της Κνωσού (οι οποίοι, με το ακροβατικό τους άλμα πάνω από τον ταύρο, γίνονταν στιγμιαία «ένα» μαζί του, πριν εκτιναχθούν πάνω από τα κέρατα), με τον ίδιο τρόπο που θα μπορούσε η ιστορία του λαβύρινθου να προέρχεται από την πολύπλοκη δομή της Κνωσού, όπως έχουν προτείνει ο Έβανς και άλλοι. Τελικά, ίσως ο μύθος του πρίγκιπα Θησέα και του Μινώταυρου στο λαβύρινθο, να περιέχει περισσότερη αλήθεια από «μύθο».

Ερωτήσεις

1. Ποιο ήταν το βαθύτερο κίνητρο του Ποσειδώνα για την τιμωρία που επέβαλε στην οικογένεια του Μίνωα;

- A. Η επιθυμία του να βοηθήσει τον εξόριστο αδελφό του Μίνωα.
- B. Η οργή του για την αθέτηση της υπόσχεσης και την ασέβεια του βασιλιά.
- Γ. Η αντιπάθειά του προς την Πασιφάη και τις επιλογές της.
- Δ. Η πρόθεσή του να αναδείξει τον Θησέα ως μεγάλο ήρωα.

2. Η τοιχογραφία της εικόνας 4 απεικονίζει τα «Ταυροκαθάψια», ένα άθλημα της Μινωικής Κρήτης όπου οι αθλητές έκαναν άλματα πάνω από ταύρους. Με βάση το κείμενο και την εικόνα, ποια από τις παρακάτω διαπιστώσεις είναι η πιο ακριβής;

- A. Η εικόνα αποδεικνύει ότι ο Μινώταυρος ήταν ένα εξημερωμένο ζώο που συμμετείχε σε αγώνες επίδειξης στο ανάκτορο.
- B. Η κεντρική θέση του ταύρου στην τέχνη επιβεβαιώνει τη βαθιά θρησκευτική και κοινωνική σημασία του ζώου, που αναφέρεται και στον μύθο του Μίνωα.

Γ. Οι αθλητές που απεικονίζονται είναι οι νέοι από την Αθήνα, οι οποίοι, σύμφωνα με τον μύθο, εκπαιδεύονταν υποχρεωτικά στα ταυροκαθάγια πριν οδηγηθούν στον Λαβύρινθο.

Δ. Η τοιχογραφία αναπαριστά μια τελετουργική αναμέτρηση, η οποία αποτέλεσε την ιστορική βάση για τη δημιουργία του μύθου της θυσίας των νέων στον Μινώταυρο.

3. Με ποια από τις παρακάτω λέξεις μπορεί να αντικατασταθεί η λέξη «ιδιοτέλεια» στο κείμενο χωρίς να αλλάξει το νόημα;

- A. Γενναιοδωρία
- B. Μεγαλοψυχία
- Γ. Συμφεροντολογία
- Δ. Αποφασιστικότητα

4. Στη φράση του κειμένου: «Ο Μίνωας ανέθεσε στον αρχιτέκτονα Δαίδαλο να σχεδιάσει έναν λαβύρινθο», η φράση «να σχεδιάσει» λειτουργεί συντακτικά ως:

- A. Υποκείμενο στο ρήμα «ανέθεσε».
- B. Έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα ανέθεσε
- Γ. Επιθετικός προσδιορισμός στη λέξη «Δαίδαλο».
- Δ. Άμεσο αντικείμενο στο ρήμα «ανέθεσε»

5. Στη φράση: «Καθώς μεγάλωνε και γινόταν βίαιος, ο Μίνωας έκλεισε το πλάσμα στον λαβύρινθο», η δευτερεύουσα πρόταση «καθώς μεγάλωνε» είναι:

- A. Χρονική
- B. Αιτιολογική
- Γ. Τελική
- Δ. Υποθετική

6. Ποια είναι η σωστή ορθογραφία για τον σχετικό υπερθετικό βαθμό του επιθέτου «όμορφος» (που αναφέρεται στον ταύρο) στο αρσενικό γένος, ονομαστική ενικού;

- A. πολύ όμορφος
- B. ο ομορφότερος
- Γ. ομορφότερος
- Δ. ο πιο ομορφότατος

7. «προσφέρθηκε να τερματίσει τον φόρο αίματος»: Η δευτερεύουσα είναι:

- A. Δευτερεύουσα ονομαστική βουλητική πρόταση που λειτουργεί ως αντικείμενο.
- B. Δευτερεύουσα επιρρηματική βουλητική πρόταση που λειτουργεί ως αντικείμενο.
- Γ. Δευτερεύουσα επιρρηματική τελική πρόταση που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός.
- Δ. Δευτερεύουσα ονομαστική βουλητική πρόταση που λειτουργεί ως υποκείμενο.

8. «Τον Μινώταυρο φρόντιζε αρχικά η Πασιφάη, αλλά καθώς μεγάλωνε και γινόταν βίαιος, ο Μίνωας ανέθεσε στον αρχιτέκτονα Δαίδαλο να σχεδιάσει έναν περίπλοκο λαβύρινθο μέσα στο παλάτι, στον οποίο έκλεισε το πλάσμα.» Στην περίοδο λόγου υπάρχουν οι εξής δευτερεύουσες σε σειρά:

- A. αιτιολογική-χρονική-βουλητική-αποτελεσματική
- B. αιτιολογική-αιτιολογική-βουλητική-αναφορική ονομαστική
- Γ. αιτιολογική-βουλητική-αναφορική επιρρηματική
- Δ. χρονική-αιτιολογική-βουλητική-αναφορική ονομαστική

9. «ο Θησέας ήταν απλά ένας δημοφιλής μύθος»: Η υπογραμμισμένη λέξη γραμματικά είναι:
 Α. Επιθετικός προσδιορισμός
 Β. Επιρρηματικός προσδιορισμός
 Γ. Κατηγορούμενο
 Δ. Επίθετο
10. «εγκαταλείποντάς»: Η λέξη είναι ετυμολογικά συγγενής με τη λέξη:
 Α. Έγκατα
 Β. Εγκατάσταση
 Γ. Έγκριση
 Δ. Λειψανδρία
11. “γίνονταν στιγμιαία «ένα»”: Η λειτουργία των εισαγωγικών είναι:
 Α. Μεταφορά
 Β. Ειρωνεία
 Γ. Τίτλος
 Δ. Αυτούσια μεταφορά λόγων
12. «αυτή την αντίληψη»: Η αντωνυμία του χωρίου είναι:
 Α. προσωπική
 Β. οριστική
 Γ. δεικτική
 Δ. αόριστη
13. Στην φράση : «Ο Ποσειδώνας έκανε την σύζυγο του βασιλιά, Πασιφάη» η υπογραμμισμένη λέξη είναι συντακτικά:
 Α. παράθεση
 Β. επεξήγηση
 Γ. επιθετικός προσδιορισμός
 Δ. κατηγορηματικός προσδιορισμός
14. Στο υπογραμμισμένο χωρίο που ακολουθεί “[...]να καταλάβει ο Αιγέας ότι ο γιος του ήταν ζωντανός και είχε νικήσει τον Μινώταυρο” υπάρχει:
 Α. υποτακτική σύνδεση
 Β. ασύνδετο σχήμα
 Γ. παρατακτική σύνδεση
 Δ. τίποτα από τα παραπάνω
15. Η λέξη «δαιδαλώδη» είναι συνώνυμη με την λέξη :
 Α. μπερδεμένη
 Β. δυνατή
 Γ. κατανοητή
 Δ. δύσκολη
16. Η πρόταση «που έδωσε το όνομα “μινωικός” στον πολιτισμό» είναι :
 Α. αναφορική, ονοματική, επιθετική
 Β. αναφορική, αντωνυμία
 Γ. αναφορική, επιρρηματική, επιθετική
 Δ. αποφατική, επιρρηματική, επιθετική

17. Ποια πρόταση δεν αληθεύει σύμφωνα με το κείμενο :

- A. ο διπλός πέλεκυς ήταν το σύμβολο της Μινωικής θεάς
- B. ο Έβανς έδωσε το όνομα μινωικός πολιτισμός στην Κνωσό
- Γ. το ανάκτορο του βασιλιά Μίνωα στην Κνωσό ,ανακαλύφθηκε από τον Durant το 1985
- Δ. η ιστορία του Μινώταυρου προέρχεται από τους ταυροκαθάπτες της Κνωσού

18. Ποια είναι η βασική ιδέα που αναδεικνύεται στο κείμενο σχετικά με τη σχέση μύθου και αρχαιολογίας;

- A. Η αρχαιολογία απέδειξε ότι ο μύθος του Μινώταυρου είναι απολύτως αληθινός.
- B. Ο μύθος του Μινώταυρου δημιουργήθηκε αποκλειστικά από τη φαντασία των αρχαίων, χωρίς καμία σχέση με την πραγματικότητα.
- Γ. Τα αρχαιολογικά ευρήματα στην Κνωσό δείχνουν ότι ο μύθος μπορεί να βασίζεται σε πραγματικά στοιχεία της μινωικής ζωής.
- Δ. Η ανακάλυψη της Κνωσού κατήργησε πλήρως τη σημασία του μύθου του Θησέα.

19. Σύμφωνα με το κείμενο, γιατί οι ιστορίες για τον Μινώταυρο και τον λαβύρινθο μπορεί να βασίζονται σε πραγματικά γεγονότα;

- A. Επειδή οι αρχαιολόγοι βρήκαν τα κόκαλα ενός ταυροκέφαλου ανθρώπου στην Κνωσό.
- B. Επειδή οι τοιχογραφίες και η πολύπλοκη αρχιτεκτονική της Κνωσού φαίνεται ότι ενέπνευσαν τα στοιχεία του μύθου.
- Γ. Επειδή ο Θησέας υπήρξε πραγματικά και σκότωσε έναν τεράστιο ταύρο στην Κρήτη.
- Δ. Επειδή οι Αθηναίοι πλήρωναν κάθε χρόνο φόρο αίματος στην Κρήτη μέχρι τον 19ο αιώνα.

20. Ποια από τις παρακάτω λέξεις είναι ετυμολογικά συγγενής με τη λέξη «τρέφω»;

- A. Τροφή
- B. Τροχός
- Γ. Τρέχω
- Δ. Τρόπος

21. Το ρήμα «ανακαλύφθηκε» δηλώνει ως προς την χρονική βαθμίδα και το ποιόν ενέργειας:

- A. το παρελθόν και το μη συνοπτικό
- B. το παρελθόν και το συνοπτικό
- Γ. το παρόν και το συντελεσμένο
- Δ. το παρόν και το μη συνοπτικό

22. Σχηματίστε τον υπερθετικό βαθμό του επιθέτου «περίπλοκος»:

- A. ο πιο περίπλοκος
- B. περισσότερο περίπλοκος
- Γ. περιπλοκότατος
- Δ. περίπλοκα

23. Στην πρόταση: «Ο Θησέας πήρε μαζί του την Αριάδνη και την εγκατέλειψε στο νησί της Νάξου», ποιος είναι ο συντακτικός ρόλος της φράσης «την Αριάδνη»;

- A. Υποκείμενο
- B. Αντικείμενο
- Γ. Επεξήγηση
- Δ. Κατηγορούμενο

24. Η λέξη «πηγαίνοντας» είναι :

- A. ρήμα σε έγκλιση οριστική
- B. μετοχή παρακειμένου
- Γ. απαρέμφατο
- Δ. μετοχή ενεστώτα

25. Ο υπογραμμισμένος όρος «τον φόρο αίματος» αναγνωρίζεται γραμματικά ως:

- A. γενική προσδιοριστική
- B. ισοσύλλαβο οξύτονο ουσιαστικό
- Γ. ανισοσύλλαβο παροξύτονο ουσιαστικό
- Δ. δικατάληκτο προπαροξύτονο επίθετο

